

УДК 657.1.012.1:336.74

Бунда О.М., к.е.н., доцент
Київський національний університет
технологій та дизайну

СУТНІСТЬ І КЛАСИФІКАЦІЯ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ

Розвиток цифрових технологій обумовлює появу новітніх явищ і процесів, одними з яких є віртуальні активи. Згідно Закону України «Про віртуальні активи» поняття «віртуальні активи» визначається як «нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі. Існування та оборотоздатність віртуального активу забезпечується системою забезпечення обороту віртуальних активів. Віртуальний актив може посвідчувати майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав [1].

Термін і класифікації віртуальних активів досі уточнюються та удосконалюються науковцями та економістами усього світу. Група з розробки заходів боротьби з відмиванням грошей (Financial Action Task Force (FATF)) запропонувала визначати віртуальний актив - як “цифровий вираз вартості, яким можна торгувати у цифровому форматі або переказувати та який може використовуватися для платіжних та інвестиційних цілей” [2].

Кудь А.А. зазначає три ключові ознаки віртуального активу: є цифровим виразом вартості; ним можна торгувати у цифровому форматі або переказувати; може використовуватися для платіжних або інвестиційних цілей [2; 3].

В Законі України «Про віртуальні активи» віртуальні активи класифікуються як забезпечені і незабезпечені. Також визначено фінансові віртуальні активи, які можуть бути забезпечені валютними цінностями або цінним папером або деривативним фінансовим інструментом [1].

Кулик О.І. зазначає, що віртуальні активи можуть бути платіжними, інвестиційними та службовими. Платіжні віртуальні активи розглядаються як електронні гроші, фонди. Bitcoin має високу ліквідність, низькі трансакційні витрати, здатність використовуватися для швидких платежів через Інтернет і для здійснення мікро платежів. Інвестиційні віртуальні активи розглядаються як оборотні цінні папери чи інші фінансові інструменти. Службові віртуальні активи забезпечують можливість їхнього використання для придбання чи отримання доступу до певного товару (послуги), що надаються їх емітентом [4].

Криптовалюта є основним об'єктом купівлі чи продажу чи інших операцій на ринку віртуальних грошей. Кількість криптовалют постійно змінюється з урахуванням появи нових чи зникнення старих [5].

Зараз існує понад 2 тис. криптовалют. Найбільшого розвитку досягнула першостворена валюта Bitcoin. До першої десятки найпотужніших криптовалют за рівнем капіталізації ринку зараз належать такі: Bitcoin BTC (капіталізація \$ 580,193,124,620), Ethereum ETH, Tether USDT, USD Coin USDC, BNB BNB, XRP XRP, Cardano ADA, Binance USD BUSD, Solana SOL, Binance Coin, Tether, Solana, Cardano, XRP, Polkadot DOT (капіталізація \$ 11,466,417,925) [6].

Перевагами криптовалюти є зручність, доступність, анонімність, надійність та можливість її видобутку за допомогою майнінгу. Однак є і недоліки цифрової валюти, а саме нагляд державних органів, відсутність змоги банків контролювати рух, ризик заборони використання та випуск цифрових грошей [7].

Операції з криптовалютами у світовій практиці поділено на три групи:

1. Операції, пов'язані з отриманням криптовалюти: купівля як фінансового активу, отримання як оплати за товари, виконані роботи чи надані послуги, майнінг, оплата праці роботодавцем, отримання в дарунок тощо.

2. Операції, пов'язані з переоцінкою вартості криптовалюти: переведення вільних фінансових активів у криптовалютний гаманець, закриття або

відновлення криптовалютного рахунку, операції, пов'язані зі зміною курсів віртуальних валют на дату їх придбання та дату їх продажу.

3. Операції, пов'язані з використанням криптовалюти: продаж як фінансового активу, використання криптовалюти як засобу платежу за товари, роботи, послуги, комісійні операції, виплати працівникам, використання як грошового дарунка [5; 7].

Для налагодження світових процесів функціонування віртуальних активів необхідно сформувати систему нормативних, правових, економічних, податкових, адміністративних, організаційних, методичних підходів, інструментів і важелів впливу, яка зможе систематизувати на усіх рівнях здійснення бізнес-процесів із залученням віртуальних активів.

Література

1. Закон України «Про віртуальні активи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>
2. Крочак, О., Матрос, О., & Михайловина, С. (2022). Активи цифрової трансформації як об'єкти обліку. Наукові перспективи (Naukovì perspektivi), (4 (22)). [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-4\(22\)-168-180](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-4(22)-168-180)
3. Кудь А.А. Феномен віртуальних активів: економіко-правовий аспект. International Journal of Education and Science. 2020. Vol. 3, No. 3. С. 30 – 42
4. Кулик О.І. Правові засади впливу Європейського Союзу на ринок віртуальних активів. Економіка та право. 2021. No 1. С. 71 – 79.
5. Скрипник С.В., Головчак Г.В., Шепель І.В. Світові практики обліку та оподаткування криптовалют/ Проблеми інноваційно інвестиційного розвитку. Київ. - 2021. - № 27 - С. 44-56
6. Топ 100-монет. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cryptorank.io/ru/all-coins-list>
7. Бунда О.М., Чучкевич Д.Ю. Криптовалюта як новий засіб платежу та об'єкт бухгалтерського обліку // Актуальні проблеми економіки, фінансів,

менеджменту і права в сучасних умовах: збірник тез доповідей міжн. науково-практ. конференції (Полтава, 29 березня 2021 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2021. С.34.

8. Volosovych S., Baraniuk Yu. Tax control of cryptocurrency transactions in Ukraine. Banks and Bank systems. 2018. Vol. 2. Pp. 89–106.

УДК 336.225.673

Лега О. В., Яловега Л. В., Прийдак Т.Б.,

к.е.н., доценти,

Полтавський державний аграрний університет

ПОДАТКОВІ ПЕРЕВІРКИ: ДИНАМІКА ЗМІН У ВІЙСЬКОВИЙ ЧАС

На сучасному етапі в Україні відбуваються постійні зміни у сферах економіки, у тому числі в системі обліку та оподаткування. Це призводить до загострення уваги на осмисленні цих змін, аналізу проблем з метою визначення шляхів їх подолання. Особливої актуальності набуває розгляд даних питань в умовах воєнного часу. Важливим складником контролю у сфері фінансів є податковий контроль як система забезпечення податкової дисципліни, досягнення своєчасності й повноти виконання платниками податків своїх податкових обов'язків щодо нарахування та сплати податків, дотримання строків внесення обов'язкових платежів до бюджетів.

У 2022 році для бізнесу було заплановано велику кількість змін у податковій сфері, зокрема у частині податкових перевірок. У кінці 2021 року ДПС України анонсувало План-графік планових податкових перевірок на 2022 рік та збільшення кількості податкових перевірок різного виду (планові, позапланові, фактичні).

Але війна внесла свої корективи у всі сфери діяльності, як суб'єктів